

Sooline vägivald & naistevastane vägivald

Merle Albrant

31.10.2014

Sooline vägivald

- Suunatud isiku vastu tema soo, soolise identiteedi või soolise väljendumise tõttu
- See mõjutab ebaproportsionaalselt teatud soost isikuid.
- Vägivalla tulemusel ohver võib kannatada füüsilist, seksuaalset, emotsionaalset või psühholoogilist kahju või majanduslikku kahju.
- See on diskrimineerimise vorm ja ohvri põhivabaduste rikkumine.

Millest tuleneb?

- **Sooline ebavõrdsusest – olukorrast**, kus meestel ja naistel on erinevad õigused, kohustused, vastutused, erinev staatus ja erinevad võimalused otsustusprotsessides.
- **Soolist vägivalda vähendab sooline võrdõiguslikkus – naiste ja** meeste võrdsed õigused, kohustused, võimalused ja võrdne vastutus tööelus, hariduse omandamisel ja teistes ühiskonnaelu valdkondades.

Miks toimub?

- Kultuuris sügavalt juurdunud arusaamad (stereotüübid) meeste ja naiste erinevustest, traditsioonilised soorollid, sooline ebavõrdsus.
- Vägivald on patriarhaalse ühiskonnasüsteemi tulem.
- Ebavõrdsed võimusuhted meeste ja naiste vahel
- Kultuurilised normid õigustavad ja soodustavad teatud käitumist, kombeid ja (traditsioonilisi) praktikad
- Soolist vägivalda eitatakse ja normaliseeritakse.

Naistevastane vägivald

- Istanbuli konventsioon

Naistevastane vägivald on naiste inimõiguste rikkumine ning naiste diskrimineerimise vorm; see tähendab **kõiki soolise vägivalla akte**, mille tulemusena või võimaliku tulemusena tekitatakse naisele **füüsilisi, seksuaalseid, psühholoogilisi või majanduslikke kahjusid või kannatusi**, sealhulgas selliste aktidega ähvardamist, sundi või omavolilist vabadusest ilmajätmist sõltumata sellest, kas see leiab aset avalikult või eraelus.

Füüsiline vägivald

Löömine, lükkamine, peksmine, hammustamine, näpistamine, raputamine, torkehaavade tekitamine, padjaga lämmatamine, kägistamine, põletamine, une ära keelamine, luku taha panemine, mõrvakatse....

Seksuaalne vägivald

- Vägistamine, pealesurutud seks, pealesurutud sadamasohhistlikud tegevused, pealesurutud prostitutsioon, naise peale urineerimine eesmärgiga teda alandada, naise sundimine seksuaalvahekorraks mehe sõpradega....

Psühholoogiline vägivald

- Ähvardamine, jälitamine, sõimamine, alandamine, süüdistamine, ignoreerimine, tülitamine, hirmutamine, laimamine, naissoo halvustamine, manipulatsioon, sugestioon, kontroll, isoleerimine, laste kasutamine vägivaldavahendina, meeste omistatavate eesõiguste ärakasutamine, juriidiline kuritarvitamine.

Psühholoogiline vägivald

- Näiteks:
  - Naise peale karjumine; pidev kritiseerimine;
  - ütlemine, et ta on inetu ja/või väärtusetu;
  - armukadedus; keeldumine naisega rääkimast;
  - solvangud; naise keelamine sõprade ja perekonnaga kohtuda; naise alandamine laste ja teiste inimeste ees; naisele kinnitamine, et ta on hull ja peaks olema vaimuhaiglas; naise jaoks oluliste väärtuslike esemete hävitamine; naise jälitamine ükskõik kuhu ta ka ei läheks; naise töötamise või õpingute tõkestamine.

Psühholoogiline vägivald

- Ähvardamine
  - laste äravõtmisega;
  - kodust väljaviskamisega;
  - enesetapuga;
  - naise tapmisega;
  - sõnadega „ma leian su alati üles“;
  - laste röövimise/väärkohtlemisega;

Majanduslik vägivald

- Naise juurdepääsu keelamine ühisele pangakontole; vajadus paluda igat senti, andes naisele vaid majapidamiseks vajalikku raha, samal ajal raha raiskamine kallite hobide peale; tšekkide nõudmine isegi tühiste kulutuste kohta, laenu võtma sundimine, naise omandi hävitamine, täielik kontroll naise rahade üle.

Inimkaubandus

- Isiku värbamine, transportimine, üleviimine, varjamine või vastuvõtmine, sealhulgas kõnealuse isiku üle saavutatud kontrolli vahetamine või üleandmine, milleks kasutatakse ähvardusi, jõudu või muid sunnimeetodeid, inimröövi, kelmust, pettust, võimu või kaitsetu seisundi kuritarvitamist või teise isiku üle kontrolli omava isiku nõusoleku saavutamiseks raha või hüvitiste võtmist või andmist ärakasutamise eesmärgil.

Inimkaubandus

Ärakasutamine hõlmab vähemalt isiku kasutamist prostituudina või muid seksuaalse ärakasutamise vorme, sunniviisilist tööd või pealesunnituid teenuseid, sealhulgas kerjamine, orjust või muid samalaadseid tingimusi, sunnitööd, ärakasutamist kuritegelikuks tegevuseks või elundite eemaldamist.

Lähisuhtevägivald

- **Lähisuhtevägivald** - igasugused füüsilise, seksuaalse ja psühholoogilise vägivalda aktid, mis leiavad aset perekonnas või koduseine vahel või endiste või praeguste abikaasade või partnerite vahel, sõltumata sellest, kas vägivallatseja elab või on elanud koos ohvriga samas elukohas.

Kohtinguvägivald

- **Kohtinguvägivald** on igasugune füüsiline, vaimne või seksuaalne vägivald partnerite vahel, kes veel koos ei ela.